

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

AUKSĖS NORVAIŠIENĖS

Edukologijos fakultetas
Edukologijos neakivaizdinio skyriaus magistrantūros II kurso studentės

VYRESNIŲJŲ KLASIŲ MOKINIŲ IR STUDENTŲ
MOKYMOSI MOTYVACIJOS IR LANKOMUMO RYŠIO
ANALIZĖ

Magistro darbas

Darbo vadovė: soc.m.dr.B.Šilėnienė

Darbas originalus.....A.Norvaišienė
(studentės parašas)

Šiauliai
2007

IVADAS

Temos aktualumas. Pastaraisiais metais sąvokos „motyvai“, „motyvacija“ gana dažnai vartojamos mokslinėje (pedagogikos, sociologijos, filosofijos) literatūroje, taip pat ugdymo praktikoje bei per žiniasklaidos priemones. Šnekamojoje kalboje atsiranda ir naujų sąvokų, kaip antai: „motyvuotas“ arba „nemotyvuotas“ (mokinys, vadovas ar šiaip asmuo), „motyvatorius“ ir kt., kurių vartojimas nėra visiškai korektiškas. Ugdymo teorijoje ir praktikoje sąvokos „motyvai“, „motyvacija“ siejamos su sąmoningos asmenybės formavimo teoriniais ir praktiniais aspektais, o tai labai aktualu ne tik dabarties mokyklai, bet ir atsinaujinti siekiančiai mūsų visuomenei.

Motyvacija – procesas, skatinantis žmogų elgtis taip, kad būtų pasiekti jam svarbūs tikslai arba patenkinti jo poreikiai. Yra įrodyta, kad žmogaus smegenims patinka mokytis, o mokinio atėjimas į mokyklą rodo, kad jis jau yra save nuteikęs mokslui. Tačiau konkrečiu momentu jis gali ir nenorėti to daryti. Mokymosi motyvacija priklauso nuo plataus spektro veiksnių – tai ir „vidinis“ interesas, ir baimė būti nubaustam. Yra įrodyta, kad patvariausia motyvacija yra susijusi su asmens identiteto plėtote, jo vertybių sistema, prasmingumo suvokimu.

Nesėkmingo mokymosi mastai šiuolaikinėje švietimo sistemoje yra ryškūs, ir kaip viena to priežasčių neretai įvardijama motyvacijos mokytis stoka. Sėkmingo mokymosi priežastis pirmiausia lemia kiekvieno moksleivio ar studento individualūs asmenybės ypatumai, tačiau ne mažiau įtakos turi ir lankomumas. Taigi, šiame darbe ir analizuojamas mokymosi motyvacijos ir minėtojo veiksnio (lankomumo) ryšys.

Temos naujumas. Mokymosi motyvacija kaip mokslo dalykas pradėtas analizuoti tik antroje XX a. pusėje. Fundamentaliu požiūriu darbas yra naujas tuo, jog darbe pateikiama susisteminta mokymosi motyvacijos priklausomybės nuo lankomumo kaip mokslo problemos analizė, aprėpiant mokymosi motyvacijos sampratą, esmę ir kitus metodologinius aspektus. Taikomojo aspektu darbas yra naujas tuo, jog jame įvertinamas vyresniųjų klasių mokinių bei studentų mokymosi motyvacijos ir lankomumo ryšys.

Mokinių ir studentų mokymosi motyvacijos trūkumą gali sukelti tokie veiksniai kaip alkoholizmas ir narkotikai, skurdas, prievarta ir t.t., - mokymosi motyvacijos priklausomybė nuo šių veiksnių neretai analizuojama ne tik užsienio, bet ir Lietuvos autorių (M.Barkauskaitė, E.Motiejūnienė, M. Gaigalienė, G.Butkienė, A.Kepalaitė ir kt.) mokslinėje literatūroje. Tačiau lankomumo, kaip atskiro veiksnio, įtaka mokymosi motyvacijai nepasižymi tokiu išanalizuotumo lygmeniu. Todėl šiame darbe analizuojamos temos naujumą bus stengiamasi atskleisti ne tik teoriniu, bet ir praktiniu aspektu.

Problema. Kada yra tiek mokinių, tiek ir studentų mokymosi motyvacijos trūkumas, lankomumas smarkiai sumažėja. Tokiu būdu yra išmokstama mažiau, o tai gali atsiliiepti mokymosi

rezultatams. Todėl šiuo darbu buvo siekiama, išsiaiškinti, kokios priežastys gali sąlygoti neiti į mokymo įstaigą, kas labiausiai skatina mokinius ir studentus mokytis, su kokiomis problemomis susiduria respondentai. Visa tai išsiaiškinus, galima priimti palankius sprendimus mokymosi mokymavijai kelti ir tokiu būdu lankomumui užtikrinti.

Tyrimo objektas – vyresniųjų klasių mokinių ir studentų užsiėmimų lankomumo ir motyvacijos mokytis ryšys.

Tyrimo hipotezės:

H1: Mokymosi motyvacijos stoką lemia tai, kad tiek mokiniai, tiek studentai nežino, kaip mokytis.

H2: Norą lankyti pamokas, paskaitas mažina nemėgstamų dalykų buvimas bei nepakankamai aiškus medžiagos pateikimas.

Šias tezes bus siekiama patvirtinti arba paneigti tyrimo rezultatų analize.

Darbo tikslas - atskleisti vyresniųjų klasių mokinių bei studentų motyvacijos mokytis ir lankomumo priklausomybę. Numatytam tikslui įgyvendinti keliami šie **uždaviniai**:

- išanalizuoti mokymosi motyvacijos sampratą bei esmę žvelgiant iš teorinės dimensijos;
- atskleisti teorinius mokymosi įstaigos lankomumo pagrindus;
- apžvelgti iki šiol atliktais tyrimais nustatytą mokymosi motyvacijos ir lankomumo priklausomybę;
- praktiniu tyrimu nustatyti vyresniųjų klasių mokinių ir studentų mokymosi motyvacijos ir lankomumo priklausomybę.

Tyrimo metodologija- siekiant nustatyti veiksnius ,lemiančius vyresniųjų klasių mokinių ir studentų mokymosi motyvacijos ir lankomumo ryšį , buvo remiamasi sistemų teorija, andragogine, suaugusiųjų ugdymo(si) teorija , besiremiančia humanistinėmis edukacinėmis idėjomis (Maslow, 1970 , Rogers, 2005).

Darbo metodai, padėję įgyvendinti numatytus įgyvendinti uždavinius, susideda iš:

- mokslinės ir metodinės literatūros analizės;
- loginės lyginamosios analizės ;
- anketinės apklausos;
- kiekybinės ir kokybinės rezultatų analizės.

Tyrimo imtis. Praktiniam tyrimui atlikti buvo pasitelkta viena iš pirminių duomenų rinkimo procedūrų – anketinė apklausa, kuomet iš anksto yra paruošiama klausimų bazė. Tyrime dalyvavo 11-12 klasių moksleiviai bei pirmojo kurso studentai iš aukštosios mokymo įstaigos.

Darbo rašymo **etapai** :

- 1) Mokslinę, pedagoginę literatūrą, kurioje aprašoma mokinių bei studentų motyvacija mokytis bei lankomumo aspektai analizė;
- 2) Tyrimo instrumentarijaus sudarymas remiantis išstudijuota moksline literatūra.

3) Tyrimo metu gautų duomenų analizė ir interpretavimas, išvadų, pasiūlymų bei rekomendacijų formulavimas.

Praktinė darbo reikšmė. Darbas gali būti naudingas su nelankymo rizikos grupės mokiniams bei studentais dirbantiems pedagogams, psichologams, socialiniams darbuotojams bei mokinių tėvams. Darbe pateikiamos rekomendacijos gali būti realiai pritaikomos Lietuvoje.

Darbo struktūra. Įvade pagrindžiamas darbo aktualumas, nurodomas tyrimo objektas, mokslinė problema, tikslas, uždaviniai, aprašomi tyrimo metodai, nustatomas mokslinis naujumas, darbo teorinis ir praktinis reikšmingumas. Pirmoje darbo dalyje atskleidžiami teoriniai mokinių bei studentų mokymosi motyvacijos ir lankomumo aspektai, suformuluojama tyrimo metodika, o praktinio mokinių bei studentų motyvacijos mokytis ir lankomumo priklausomybės tyrimo rezultatai analizuojami antroje darbo dalyje. Darbas baigiamas išvadomis, rekomendacijomis, literatūros sąrašu (58 šaltiniai) ir priedais. Darbą iliustruoja 3 lentelės, 21 paveikslas. Bendra darbo apimtis 64 puslapiai.